

tekst: Frederike Bax
beeld: Christiaan de Bruijne

Kasteel Groeneveld

De entree van Kasteel Groeneveld was niet goed zichtbaar. Het restaurant zat op een onhandige plek en de kantoren lagen verspreid over koetshuis, orangerie en hoofdgebouw. Met een groeiend aantal bezoekers nam de behoefte aan een duidelijke plattegrond, een logische routing en een goede klimaatbeheersing toe. Studio Groen+Schild maakte samen met Jonkman Klinkhamer een ontwerp voor de verbouwing.

“In het weekend is het er altijd druk”, vertelt architect Ellen Schild die vlakbij Kasteel Groeneveld in Baarn woont. “Er wordt gewandeld, gefietst, koffie gedronken of een tentoonstelling bekeken. Door de week komen er schoolklassen en is het landgoed een plek voor vergaderingen en congressen.”

Royale ontvangstruimte

Sinds Kasteel Groeneveld in 1982 in gebruik werd genomen als centrum voor natuur, landschap en platteland groeit het aantal bezoekers gestaag. Schild: “Die toename zorgde voor logistieke problemen. Scholieren, ouderen, congres- en personeelsleden, iedereen liep door elkaar en moest door dezelfde krappe ingang naar binnen. Wij hebben de entree een stuk ruimer gemaakt. Met een brede ingang, royale ontvangstruimte en een grote winkel.”

Op basis van het programma van eisen en een grondige analyse van de bestaande panden, ontwikkelde Studio Groen+Schild samen met architectenbureau Jonkman Klinkhamer een nieuw concept. De verschillende functies in het kasteel haalden ze uit elkaar. De orangerie is een werkgebouw geworden met kantoren boven en een ontmoetingsruimte beneden, het koetshuis een grand café met op de eerste verdieping een grote zaal en het hoofdgebouw heeft een congres- en museumfunctie gekregen.

Afgekrabde verf

In de zijvleugels van het hoofdgebouw werden vides gerealiseerd met grote trappen tussen de eerste verdieping en de zolderetage. Hierdoor ontstond een duidelijke route door het pand en kwamen er mooie zichtlijnen tevoorschijn. Ook in de orangerie en het

Interieurarchitect en architect: Studio Groen+Schild en Jonkman Klinkhamer
Opdrachtgever: ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
Oorspronkelijke bestemming: buitenplaats
Huidige bestemming: informatie-, educatie- en congrescentrum
Oppervlakte: 4140 m²
Oplevering: juli 2012
Website: www.studiogroenenschild.nl

koetshuis werden ruimtes met elkaar verbonden door vides. “We hebben eigentijdse materialen gebruikt als staal en glas om duidelijk te laten zien wat nieuw is en wat oud”, licht Schild toe. “Zonder de historische kwaliteit van het kasteel aan te tasten kunnen de vides en trappen weer verwijderd worden. Reversibiliteit is een eis die de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed stelt aan de renovatie van monumenten.”

Een specialist in historische kleuren deed onderzoek naar het oorspronkelijke kleurgebruik in het kasteel door kleine stukjes afgekrabde verf te analyseren. In een zaal met achttiende eeuwse wandschilderingen resulteerde dit in paars, grijze muren. “De schilderijen komen veel beter uit nu de muren in de originele kleur geschilderd zijn.” Om heden en verleden te verbinden, werden aan de historische kleurenreeks eigentijdse kleuren toegevoegd. Maisgeel bijvoorbeeld in het koetshuis en roze, rood in de orangerie.

Dunne klinkers

Een moeilijke opgave was het aanbrengen van een goede klimaatinstallatie in het hoofdgebouw. Schild: “Alle leidingen, kabels en roosters hebben we uit het zicht gehouden achter de bestaande lambriseringen. Een hele puzzel, maar samen met een installatieadviseur is het gelukt.” Moderne techniek leidde ook in het koetshuis tot een bijzondere resultaat. “De vloer waarop ooit paarden en koetsen stonden, wilden we graag behouden. Tegelijk waren isolatie en warmte een wens.” De oplossing lag in het doorzagen van de klinkers tot een dikte van drie centimeter. Door deze dunne stenen op een geïsoleerde vloer te leggen voorzien van verwarming, veranderde er op het oog niets aan de oude vloer en bleef de oorspronkelijke sfeer behouden.

‘Zonder de historische kwaliteit aan te tasten, kunnen de vides weer dichtgelegd worden’

Groeneveld

Eigenlijk is Groeneveld geen kasteel. Het werd in 1710 gebouwd als buitenplaats. In die tijd was het heel gebruikelijk dat rijke stedelingen een buitenplaats bezaten. Zomers ontvluchtten ze de warme en drukke stad om te genieten van het buitenleven. Marcus Mamuchet uit Amsterdam liet Groeneveld bouwen. Het was een exacte kopie van een pand aan de Keizersgracht en bestond uit het middengedeelte van het huidige hoofdgebouw, een koetshuis en een orangerie. In 1760 werden twee halfronde vleugels aan het hoofdgebouw toegevoegd. Groeneveld wisselde regelmatig van eigenaar. In 1938 kocht Staatsbosbeheer het landgoed. De panden maken tegenwoordig deel uit van het ministerie van Economische Zaken, dat het exploiteert als buitenplaats voor stad en land.

